

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 48/2010 vp

Hallituksen esitys laiksi sähköisestä huutokaupasta ja dynaamisesta hankintajärjestelmästä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 12 päivänä lokakuuta 2010 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi sähköisestä huutokaupasta ja dynaamisesta hankintajärjestelmästä sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 182/2010 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Elise Pekkala, työ- ja elinkeinoministeriö
- lainsäädäntöneuvos Anna-Riitta Wallin, oikeusministeriö
- ylituomari Kimmo Mikkola, markkinaoikeus
- johtava lakimies Juha Myllymäki, Suomen Kuntaliitto

- hankintalakimies Caspar Friberg, Helsingin kaupungin hankintakeskus
- lakimies Kirsi-Maria Halonen, Hansel Oy
- kiinteistölakimies Pekka Henriksson, Senaatti-kiinteistöt
- asiantuntija Jukka Lehtonen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- varatuomari Juha Terho, Rakennusteollisuus RT ry
- lakiasiain päällikkö Esa Näätänen, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry
- lainopillinen asiamies Anja Tuomola, Suomen Yrittäjät.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Jyväskylän kaupungin Hankintakeskus
- Keskuskauppamari
- professori Kai Kalima.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki sähköisestä huutokaupasta ja dynaamisesta hankintajärjestelmästä. Esityksen mukaan lakia sovellettaisiin julkisista hankinnoista annetun lain ja vesi- ja energihuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annetun lain soveltamisalaan kuuluvissa julkisissa hankinnoissa.

Esityksellä pantaisiin täytäntöön julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palvelu-

hankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi ja vesi- ja energihuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjen yhteensovittamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi niiltä osin kuin ne koskevat sähköistä huutokauppaa ja dynaamista hankintajärjestelmää. Mainittujen direktiivien lähtökohtana on, että jäsenvaltio voi

ottaa käyttöön kyseiset hankintamenettelyt, jos käyttäminen tapahtuu direktiiveissä säännellyllä tavalla. Direktiivit tulee siten tältä osin saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä. Lisäksi säädettäisiin kevennetystä dynaamisesta hankintajärjestelmästä ja sen käytöstä kansallisissa hankinnoissa.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisista hankinnoista annettua lakia, vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista annettua lakia ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia. Muutokset ovat pääosin teknisiä.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Säätelyn lähtökohdat

Ehdotuksen tavoitteena on tehostaa ja nopeuttaa hankintaprosessia sähköisiä menettelytapoja käyttäen. Tämän lisäksi ehdotuksessa säännellään hankintayksikön oikeudesta keskeyttää hankintamenettely sekä täsmennetään hankintasiakirjojen julkisuussäätelyä.

Valiokunta pitää ehdotuksia päälinjauksissaan kannatettavina. Sähköisten menettelyjen avulla hankintaprosessia on mahdollista nopeuttaa, mikä koituu sekä hankintayksikköjen että tarjoajien eduksi. On kuitenkin todettava, että nyky muodossaan ne palvelevat parhaiten suuria hankintayksiköitä. Valiokunta painottaa, että sähköisiäkin menettelyjä käytettäessä tulee kiinnittää tarvittavaa huomiota sekä hinta- että laatu-kriteereihin.

Valiokunta pitää myös asiakirjojen julkisuussäätelyn ja hankintamenettelyn keskeyttämisen osalta tehtyjä ehdotuksia perusteltuina. Julkisuussäätelyyn tehtävät muutokset täsmentävät säätelyä ja parantavat osaltaan asianosaisten oikeusturvaa. Hankintamenettelyn keskeyttämistä koskeva säätely puolestaan kirjaa lakiin jo vallitsevan oikeuskäytännön mukaiset periaatteet.

Komission sähköisiä viranomaispalveluja koskevassa selvityksessä¹ todetaan, että säh-

köistä hankintajärjestelmää käytetään vasta noin 5 prosentissa kaikista julkisista hankinnoista. Arviona esitetään, että laajemmin käytettynä sähköiset menettelyt voivat alentaa julkisista hankinnoista koituvia kustannuksia jopa 30 prosenttia. Suomi sijoittuu tehdyssä julkisten hankintojen sähköisten palvelujen saatavuutta koskevassa vertailussa alle Euroopan unionin keskiarvon.

Talousvaliokunta toteaa, että lakiehdotus luo puitteet jatkokehittää sähköisiä palveluja siten, että niiden avulla voidaan kattaa koko hankintaprosessi. Säätelyn soveltamisala on pyritty direktiivien asettamissa rajoissa jättämään laajaksi ja antamaan näin hankintayksiköille mahdollisuus harkita, milloin sähköiset menettelyt palvelevat hankintainta. Hankintalaki ja erityisalojen hankintalaki täydentävät yleislakeina ehdotettua säätelyä.

Kansallinen hankintalainsäädäntö pohjautuu EU:n direktiiveihin, joiden sisältö on monilta osin epätarkka. Tämän vuoksi niin EU-tuomioistuimen kuin kansallistenkin tuomioistuinten ratkaisuilla on hankintamenettelyssä korostunut merkitys haettaessa yksityiskohtaisempia toimintaohjeita eri tilanteisiin. Julkisiin hankintoihin osallistuvien tulee nykyisellään osata lukea rinnan kansallista säätelyä, direktiivejä ja tuomioistuinratkaisuja saadakseen kokonaiskuvan hankintatoimen säätelystä. Koska sähköiset menettelyt ovat vielä olleet vähän käytössä, on myös tuomioistuinratkaisuja annettu vähän. Soveltamiskäytännöt tulevat tälläkin sektorilla muotoutumaan oikeuskäytännön kautta. Tilanne ei ole kestävällä pohjalla. EU:ssa on käynnistymässä EU:n julkisten hankintojen politiikan

¹ Sähköisten viranomaispalvelujen 9. vertailuraportti; julkaistu 21.2.2011

uudistamishanke², joka tarjoaa hyvän pohjan kattavalle uudistustarpeiden kartoitukselle myös kansallisesti. Valiokunta pitää tärkeänä, että Suomi toimii aktiivisesti sääntelyn jatkokehittämiseksi ja selkeyttämiseksi.

Valiokunta täsmentää jäljempänä joitakin asian käsittelyn yhteydessä esille tulleita tulkintakysymyksiä, mutta toteaa, että sähköisten menettelyjen osalta on tarpeen antaa lisäohjeistusta ja jakaa tietoa parhaista käytännöistä sitä mukaa kuin kokemusta uusien menettelytapojen osalta kertyy.

Dynaaminen hankintajärjestelmä

Dynaaminen hankintajärjestelmä mahdollistaa hankinnan suorittamisen kokonaisuudessaan sähköistä menetelmää käyttäen. Se vastaa prosessiltaan hyvin pitkälle jo voimassa olevaa puitejärjestelyä. Hankintamenettely on kaksivaiheinen. Ensimmäisenä valitaan alustavan tarjouksen perusteella eräänlaiseen toimittajarekisteriin ne tarjoajat, jotka täyttävät hankintayksikön asettamat laatu- ja luotettavuuskriteerit. Toimittajarekisteriä päivitetään saataessa uusia hyväksyttäviä alustavia tarjouksia. Alustavaa tarjousta voi pitää eräänlaisena osallistumishakemuksena. Hankintatarpeen ajankohtaistuuessa hankintayksikkö lähettää rekisterissä oleville toimittajille sähköisen tarjouspyynnön (ns. sisäinen hankinta), jossa yksilöidään normaaliin tapaan hinta- ja/tai laatu- ja luotettavuuskriteerit. Hankintapäätös tehdään sähköisten tarjousten perusteella. Kansallisiin hankintoihin, EU:n kynnyksarvot ylittäviin B-listan hankintoihin ja käyttöoikeussopimuksiin voidaan soveltaa ns. kevennettyä dynaamista hankintamenettelyä.

Dynaaminen hankintajärjestelmä voi olla voimassa maksimissaan 4 vuotta, ja sen sisällä tehtävät hankinnat voivat näin ollen olla erilaisia tavoitteiltaan, sisällöltään ja toteuttamistavaltaan. Tämän vuoksi ovat myös koko järjestelmää koskeva tarjouspyyntö ja sen perusteella annetut alustavat tarjoukset luonteeltaan lähtökohtaisesti

yleisempiä kuin puitejärjestelyn sisällä järjestyssä hankinnassa tehty pyyntö tarjouksen esittämiseksi ja tähän annetut tarjoukset. Hankintadirektiivin (33 artiklan 3 kohdan b alakohta) ja erityisalojen hankintadirektiivin (15 artiklan 3 kohdan b alakohta) mukaan koko järjestelmää koskevissa tarjouspyyntöasiakirjoissa tulee ilmoittaa muun muassa järjestelmän kohteena olevien suunniteltujen hankintojen luonne, kaikki tarvittavat tiedot hankintajärjestelmästä sekä lisäksi tiedot viestintäyhteyttä koskevista järjestelyistä ja teknisistä eritelmistä. Ehdotetun 20 §:n 1 momentin mukaan hankintajärjestelmän sisäisen hankinnan pyynnössä tarjouksen esittämiseksi voidaan täsmentää hankintailmoituksessa tai alustavassa tarjouspyynnössä ilmoitettuun hankinnan kohteen määrittelyjä ja vertailuperusteita.

Alustavan tarjouksen jättämisen tarkoituksena on yrityksen hakeutuminen dynaamiseen hankintajärjestelmään. Alustava tarjous voidaan jättää, kun dynaaminen hankintajärjestelmä on perustettu tai kun järjestelmän sisällä kilpailutetaan yksittäinen hankinta. Alustava tarjous on luonteeltaan melko suppea, lähinnä tarjoajan soveltumista ja tuote- tai palveluvalikoimaa yleisemmällä tasolla määrittävä tarjous. Järjestelmään jo hyväksytyjen toimittajien ei tarvitse jättää uutta alustavaa tarjousta saadakseen tarjouspyynnön dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävästä hankinnasta. Järjestelmän piiriin jo hyväksytyt tarjoajat voidaan poistaa sieltä vain silloin, kun tarjoaja ei enää täytä dynaamisen hankintajärjestelmän perustamista koskevassa hankintailmoituksessa ja alustavia tarjouksia koskevassa tarjouspyynnössä asetettuja vaatimuksia. Poissuljennan syynä voi näin ollen olla esimerkiksi tarjoajan syyllistyminen hankintalain 54 tai 53 §:ssä tarkoitettuihin tekoihin taikka veronmaksun tai sosiaali- ja eläkemaksujen suorittamisen laiminlyöminen.

Voimassa olevan hankintalainsäädännön mukaisesti asianosainen voi tehdä valituksen markkinaoikeudelle hankintayksikön päätöksestä tai muusta ratkaisusta, jolla on vaikutusta tarjoajan asemaan. Tarjoajalla on siten oikeus valittaa hankintamenettelyn keskellä tehdystä poissulke-

² Vihreä kirja EU:n julkisten hankintojen politiikan uudistamisesta — Kohti tehokkaampia eurooppalaisia hankintamarkkinoita; KOM(2011) 15 lopullinen

mis- tai hylkäämisratkaisusta, vaikka tästä ei olisi annettu kirjallista päätöstä tiedoksi tarjoajalle. Hankintalaissa on myös nimenomaisesti säädetty markkinaoikeuden mahdollisuudesta kieltää hankintapäätöksen täytäntöönpano tai määrätä hankintamenettely muutoin keskeytettäväksi. Se, voiko hankintayksikkö jatkaa menettelyään vireillä olevasta markkinaoikeuskäsittelystä riippumatta, on näin ollen markkinaoikeuden harkinnassa.

Ehdotuksen mukaisesti dynaamiseen hankintajärjestelmään sovellettaisiin muiden hankintojen tapaan 21 päivän odotusaikaa. Oikeussuojadirektiivi (2007/66/EY) mahdollistaa kuitenkin vähintään 10 päivän odotusajan käytettäessä sähköisiä keinoja hankintapäätöksen tiedoksiantossa. Ottaen huomioon, että dynaamiselta hankintajärjestelmältä odotetaan erityistä tehokkuutta ja nopeutta, valiokunta esittää, että odotusajaksi muutetaan 10 päivää.

Sähköinen huutokauppa

Sähköinen huutokauppa ei ole itsenäinen hankintamenettely, vaan sitä voidaan käyttää kilpailuttamisprosessin viimeisenä vaiheena hankinnoissa, joissa tarjoukset voidaan asettaa lopulliseen paremmuusjärjestykseen numeerisesti mitattavien ominaisuuksien perusteella. Sähköisen huutokaupan käyttämisestä ilmoitetaan jo hankintailmoituksessa, jolloin myös tarjoajat ovat tietoisia huutokaupan käytöstä ja tavasta, jolla voittava tarjous valitaan. Huutokaupamenettelyn soveltaminen edellyttää, että hankintayksiköllä on käytössään huutokaupan mahdollistava tietokoneohjelma.

Huutokauppa on kaksiportainen. Ensin valitaan laatu- ja soveltuvuuskriteerien perusteella huutokaupan osallistujat ja sen jälkeen toteutetaan varsinainen huutokauppa etukäteen ilmoitettujen menettelytapojen mukaisesti.

Lakiehdotuksen 2 §:n mukaan "sellaiset rakennusurakat ja sellaiset palveluhankinnat, joiden sisältönä ovat henkiset suoritukset, kuten rakennusurakoiden suunnittelu, eivät voi olla sähköisen huutokaupan kohteena". Lainkohdassa henkisenä suorituksena esimerkkinä mainitun suunnittelutyön lisäksi henkinen suoritus voi

olla myös muuta tämänkaltaista työtä, jota ei voida yksiselitteisesti määritellä numeerisesti. Kuten hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu (s. 14), voi sähköinen huutokauppa tulla rakennusurakoidenkin osalta sovellettavaksi esimerkiksi tilanteessa, jossa rakennusurakoita sekä tavara- ja palveluhankintoja koskevia hankintasopimuksia uusitaan.

Muun muassa harmaan talouden välttämiseksi tarjoajien soveltuvuus varmistetaan samalla tavalla kuin muidenkin hankintamenettelyjen yhteydessä. Huutokauppaan voidaan ottaa mukaan vain ne tarjoajat, jotka täyttävät kaikki etukäteen tarjoajan luotettavuudelle ja resursseille asetetut vaatimukset (esimerkiksi vakuudet verojen ja sosiaaliturvamaksujen maksamisesta). Huutokaupassa yritys hinnoittelee urakkansa niin, että se pystyy täyttämään vakuuttamansa edellytykset. Hankintayksiköllä on samanlainen velvollisuus kuin muissakin menettelyissä arvioida tarjoajan luotettavuutta ja myös sitä, onko tehty tarjous alihintainen. Lisäksi on normaaliin tapaan valvottava, että sovittuja sitoumuksia noudatetaan niin pääsopimuskumppanin kuin mahdollisten alihankkijoiden osalta.

Hankintamenettelyn keskeyttäminen

Hankintamenettelyn keskeyttämismahdollisuudesta on nykyisessä laissa säännelty puutteellisesti. Hankintalakiin lisättäväksi ehdotettu uusi 73 a § selkeyttää nykytilaa. Esitettyjen muutosten tavoitteena on kirjata lakiin jo muotoutuneen oikeuskäytännön mukaiset periaatteet. Lähtökohtana tulee jatkossakin olla, että hankinnat valmistellaan hankintalain 2 §:n edellyttämällä tavalla niin hyvin, ettei keskeyttämiseen tarvitse turvautua puutteellisen valmistelutyön vuoksi.

Lakiehdotuksen mukaisesti hankintamenettely voidaan keskeyttää vain todellisesta ja perustellusta syystä. Säännöksen edellytys todellisesta syystä perustuu Euroopan unionin tuomioistuimen hankintamenettelyn keskeyttämistä koskevaan oikeuskäytäntöön. Ratkaisukäytännössä on lisäksi todettu, ettei hankintamenettelyn keskeyttäminen edellytä vakavien tai poikkeuksellisten seikkojen olemassaoloa. Hankintaviran-

omaisen on kuitenkin keskeytyspäätöksen tehdessään noudatettava julkisia hankintoja koskevia yhteisön oikeuden perussääntöjä, kuten syrjinnän kiellon ja yhdenvertaisen kohtelun periaatteita.

Hankinta-asiakirjojen julkisuus

Hankinta-asiakirjojen julkisuussäätelyssä tulee ottaa huomioon sekä hankintayksikön että elinkeinonharjoittajien tarpeet.

Säätelyn on turvattava mahdollisuus toteuttaa hankinta siten, etteivät tarjoustiedot tule julkisiksi kesken hankintaprosessin. Ehdotettu muutos julkisuuslain 7 §:ään ottaa nykyistä paremmin huomioon kilpailutusten vaihteellisuuden. Esitys varmistaa, etteivät kilpailutukseen vaikuttavat tiedot tule hankintamenettelyn välivaiheen päätösten myötä ennenaikaisesti julkisiksi ja vaarana tehokkaan kilpailutuksen toteuttamista.

Esitetty 11 §:n muutos puolestaan turvaa asianosaisjulkisuutta. Lainkohdassa tarkoitettuja asianosaisia ovat pääsääntöisesti tarjouskilpailuun osallistuneet toimittajat sekä tietyissä tilanteissa, kuten kilpailuttamatta jättämistapauksissa, markkinoilla toimivat potentiaalit toimittajat. Asianosaisille tulee turvata tiedonsaanti kaikista niistä seikoista, joita hankintayksikkö on päätöstä tehdessään käyttänyt vertailuperusteena, riippumatta siitä, ovatko tiedot luokiteltavissa liike- tai ammattisalaisuuden piiriin kuuluviksi. Lakiehdotuksessa tiedonsaanti on rajattu hintatietoon. Valiokunta esittää säännöstä täsmennettäväksi siten, että siitä selkeästi ilmenee kaikkien vertailussa käytettyjen seikkojen kuuluvan asianosaisjulkisuuden piiriin. Asianosaisella on näin ollen oikeus saada tiedot esimerkiksi tarjoajan yksikköhinnoista siinä laajuudessa kuin ne ovat vaikuttaneet tarjousten vertailuun.

Valiokuntakäsittelyn aikana on tullut esille myös vaatimuksia turvata sopimuksen arvoa koskevan tiedon saatavuus kaikissa tilanteissa siten, että esimerkiksi kuntalaisilla on oikeus aina saada tieto kunnalle hankittujen tavaroiden ja palvelujen hinnasta. Talousvaliokunta painot-

taa, ettei edellä asianosaisjulkisuutta koskevalla muutoksella puututa liike- ja ammattisalaisuuden määritelmään eikä näin ollen myöskään valitsevaan käytäntöön. Liike- ja ammattisalaisuutta ei toisaalta voida myöskään määritellä esitetyllä tavalla esimerkiksi luettelemalla tiettyjä tietoja aina kuuluviksi tai kuulumattomiksi sen piiriin. Se, mitkä tekijät kulloinkin ovat liike- ja ammattisalaisuuksia, voi vaihdella ajankohdan tai esimerkiksi toimialan mukaan. Talousvaliokunta katsoo, että kysymys on laajempi kuin pelkästään hankintamenettelyä koskeva ja sitä on tarkoituksenmukaista selvittää yleisempänä linjauksena julkisuuslain uudistamista harkittaessa.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki sähköisestä huutokaupasta ja dynaamisesta hankintajärjestelmästä

4 §. Yleiset periaatteet. Pykälään on tehty säädöstekninen muutos. Lain ja asetuksen välisen hierarkkisen suhteen vuoksi säännöksestä on poistettu suora viittaus asetustasoiseen sääntelyyn (vrt. esim. PeVL 20/2005 vp ja PeVL 13/2005 vp). Tämä on korvattu viittauksella hankintalainsäädäntöön, joka on määritelty kattamaan mitä hankintalaissa ja erityisalojen hankintalaissa sekä niiden nojalla annetuissa säädöksissä säädetään. Vastaava muutos on tehty myös 8, 15—19 ja 23 §:ään.

8 §. Ilmoitusvelvollisuus. Pykälään on tehty vastaava säädöstekninen muutos kuin edellä 4 §:n osalta on todettu. Laissa käytetty termi "hankintailmoitukset" on yläkäsite, jonka alakäsitteitä ovat "kansallinen hankintailmoitus" ja "EU-hankintailmoitukset". EU-hankintailmoituksista on säädetty tarkemmin hankintalain 35 §:ssä.

15 §. Dynaamisen hankintajärjestelmän perustaminen. Pykälään on tehty vastaavat säädöstekniset muutokset kuin edellä 4 §:n osalta on todettu.

16 §. *Dynaamisen hankintajärjestelmän kulku.* Pykälään on tehty vastaava säädöstekninen muutos kuin edellä 4 §:n osalta on todettu.

17 §. *Hankintailmoitus ja tarjouspyyntöasiakirjat.* Pykälään on tehty vastaavat säädöstekniset muutokset kuin edellä 4 §:n osalta on todettu.

18 §. *Dynaamiseen hankintajärjestelmään hakeminen ja hyväksyminen.* Pykälään on tehty vastaava säädöstekninen muutos kuin edellä 4 §:n osalta on todettu.

19 §. *Dynaamisen hankintajärjestelmän käyttäminen EU-kynnysarvon ylittävässä hankinnassa.* Pykälän 1 momenttiin on tehty vastaava säädöstekninen muutos kuin edellä 4 §:n osalta on todettu.

Pykälän 2 momentissa on täsmennetty määräaikojen laskemiseen liittyvää sääntelyä siten, että se vastaa muualla hankintalainsäädännössä omaksuttua menettelyä. Hankintadirektiivista poiketen hankintalainsäädännössä sovelletaan määräaikojen laskemisen osalta määräaikoihin, päivämääriin ja määräpäiviin sovellettavista säännöistä annettua neuvoston asetusta (1182/1971/ETY, Euratom). Asetuksen mukaisesti määräaikojen laskeminen aloitetaan hankintailmoituksen lähettämistä seuraavasta päivästä.

23 §. *Jälki-ilmoitus ja selvitykset EU-kynnysarvon ylittävistä dynaamisen hankintajärjestelmän avulla tehdyistä hankinnoista ja sähköisestä huutokaupasta.* Pykälään on tehty vastaavat säädöstekniset muutokset kuin edellä 4 §:n osalta on todettu.

24 §. *Muutoksenhaku ja seuraamukset.* Valiokunta on sisällyttänyt lakiin mahdollisuuden käyttää hankintaoikaisua vastaavalla tavalla kuin muualla hankintalainsäädännössä on säädetty.

Hankintalain 10 luvussa ja erityisalojen hankintalain 7 luvussa säädetään hankintayksikön oikeudesta käyttää hankintaoikaisua. Sillä tarkoitetaan hankintayksikön oikeutta itse poistaa tekemänsä virheellinen päätös tai peruuttaa muu

hankintamenettelyssä tekemänsä ratkaisu, jolla on oikeudellisia vaikutuksia ehdokkaiden tai tarjoajien asemaan, ja ratkaista asia uudelleen. Hankintayksikkö voi ottaa hankintaoikaisun käsiteltäväkseen omasta aloitteestaan tai asianosaisen pyynnöstä.

2. Laki julkisista hankinnoista annetun lain muuttamisesta

Johtolause. Johtolauseetta on muutettu pykäliin tehtyjen muutosten vuoksi.

77 §. *Odotusaika.* Valiokunta esittää, että pakollinen odotusaika lyhennetään 10 päivään.

Oikeussuojadirektiivi (2007/66/EY) mahdollistaa vähintään 10 päivän odotusajan, kun käytetään sähköisiä keinoja hankintapäätöksen tiedoksiannossa. Dynaaminen hankintajärjestelmä on täysin sähköinen järjestelmä, jossa pyritään hankintaprosessin nopeuteen ja tehokkuuteen. Valiokunta pitää tämän vuoksi perusteltuna tehostaa menettelyä myös odotusaikaa lyhentämällä.

96 §. *Tehottomuusseuraamus.* Pykälään on tehty edellä 77 §:n osalta esitetyn muutoksen edellyttämät täsmennykset.

98 §. *Seuraamusmaksu ja sopimuskauden lyhentäminen.* Pykälään on tehty edellä 77 §:n osalta esitetyn muutoksen edellyttämät täsmennykset.

4. Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta

11 §. *Asianosaisen oikeus tiedonsaantiin.* Valiokunta esittää, että säännöstä muutetaan vastaamaan paremmin EU-sääntelyä ja jo vallitsevaa oikeuskäytäntöä siten, että asianosaisjulkisuus täsmennetään kattamaan kaikki tarjousten vertailuperusteina käytetyt tiedot.

Muutoksen tavoitteena on taata, että hankintakilpailun asianosaiset voivat varmistua tarjouksensa tulleen vertailluksi asianmukaisesti. Lakiehdotuksessa esitetyn hintatiedon lisäksi asianosaisella tulee olla oikeus saada tieto myös

muista mahdollisista tarjouskilpailussa vertailuperusteena käytetyistä seikoista, vaikka nämä muutoin kuuluisivat julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan nojalla salassa pidettävien tietojen piiriin. Valiokunnan esittämällä muutoksella ei ole vaikutusta julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdassa säädettyyn liike- ja ammatillisuuden määritelmään.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta ehdottaa,

että 3. lakiehdotus hyväksytään muuttamattomana ja

että 1., 2. ja 4. lakiehdotus hyväksytään muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

sähköisestä huutokaupasta ja dynaamisesta hankintajärjestelmästä

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1—3 §
(Kuten HE)

4 §

Yleiset periaatteet

(1 mom. kuten HE)

Sähköisten viestintä- ja tiedonvaihtotapojen tulee olla sellaiset, että ne tarjoavat tasapuoliset mahdollisuudet kaikille taloudellisille toimijoille ja ovat mahdollisimman pitkälle yhteensopivia muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa käytössä olevan tekniikan kanssa. Sähköiseen viestintään sovelletaan muutoin, *mitä hankintalaisissa ja erityisalojen hankintalaisissa sekä niiden nojalla annetuissa säädöksissä (hankintalainsäädäntö) säädetään.*

5 §

(Kuten HE)

2 luku

Sähköinen huutokauppa

6 ja 7 §

(Kuten HE)

8 §

Ilmoitusvelvollisuus

Sähköisen huutokaupan käytöstä on ilmoitettava (*poist.*) kansallisessa hankintailmoituksessa, (*poist.*) EU-hankintailmoituksessa tai *erityisalojen* EU-hankintailmoituksessa. *Ilmoittamismenettelyn osalta noudatetaan, mitä hankintalainsäädännössä säädetään.*

9—14 §

(Kuten HE)

3 luku

Dynaaminen hankintajärjestelmä

15 §

Dynaamisen hankintajärjestelmän perustaminen

Hankintayksikön tulee perustaa dynaaminen hankintajärjestelmä ilmoittamalla siitä hankintailmoituksella. Hankintalain 16 §:n tai erityisalojen hankintalain 12 §:n mukaisen EU-kynnysarvon ylittävän dynaamisen hankintajärjestelmän perustamisesta ilmoitetaan *EU-hankintailmoituksessa*, lukuun ottamatta hankintalain liitteessä B ja erityisalojen hankintalain liitteessä B mainittuja palveluita ja palveluiden käyttöoikeussopimuksia.

EU-kynnysarvon alittavan, mutta hankintalain 15 §:n mukaisen kansallisen kynnysarvon ylittävän dynaamisen hankintajärjestelmän perustamisesta ilmoitetaan *kansallisella hankintailmoituksella*. Hankintalain liitteessä B tai erityisalojen hankintalain liitteessä B tarkoitettuja palveluhankintoja tai hankintalain palveluja koskevaa käyttöoikeussopimusta koskevan dynaamisen hankintajärjestelmän perustamisesta ilmoitetaan kansallisella ilmoituksella myös, jos hankinnan arvo ylittää hankintalain 16 §:n tai erityisalojen hankintalain 12 §:n mukaisen EU-kynnysarvon.

(3 ja 4 mom. kuten HE)

16 §

Dynaamisen hankintajärjestelmän kulku

(1 mom. kuten HE)

Dynaamisen hankintajärjestelmän sisällä tehtävän yksittäisen hankinnan ylittäessä EU-kynnysarvon, hankintayksikön tulee kilpailuttamisen käynnistämiseksi ilmoittaa siitä *hankintalainsäädännössä* tarkoitetulla dynaamista hankintajärjestelmää koskevalla lyhennetyllä hankintailmoituksella, jäljempänä *lyhennetty hankintailmoitus*, siten kuin 19 §:ssä säädetään. Lyhennetyn hankintailmoituksen julkaisemisen jälkeen järjestelmään voidaan hyväksyä uusia tarjoajia siten kuin 18 ja 19 §:ssä säädetään. Kaik-

kia järjestelmään hyväksytyjä tarjoajia on pyydetty tekemään tarjous yksittäisestä hankinnasta.

(3 ja 4 mom. kuten HE)

17 §

Hankintailmoitus ja tarjouspyyntöasiakirjat

Dynaamisen hankintajärjestelmän perustamista koskevat hankintailmoitukset EU-kynnysarvon ylittävistä hankinnoista (*poist.*) ja kansallisen kynnysarvon ylittävistä hankinnoista *tulee toimittaa julkaistaviksi siten kuin siitä erikseen säädetään*.

(2—5 mom. kuten HE)

18 §

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hakeminen ja hyväksyminen

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Toimittaja voi esittää alustavaa tarjousta paremman tarjouksen missä tahansa vaiheessa, jos tarjous on vähimmäisvaatimusten mukainen. Saadut alustavat tarjoukset voidaan (*poist.*) avata, kun ne on vastaanotettu.

19 §

Dynaamisen hankintajärjestelmän käyttäminen EU-kynnysarvon ylittävissä hankinnassa

Jos hankintayksikkö aikoo tehdä *dynaamisen hankintajärjestelmän avulla* sellaisen yksittäisen tavaroita, palveluita tai urakoita koskevan hankinnan (*poist.*), joka ylittää EU-kynnysarvon, sen tulee toimittaa julkaistavaksi (*poist.*) lyhennetty hankintailmoitus. Ilmoitus toimitetaan julkaistavaksi internetosoitteessa www.hankintailmoitukset.fi.

Lyhennetyssä hankintailmoituksessa hankintayksikkö kutsuu kaikkia kiinnostuneita toimittajia jättämään alustavan tarjouksen kulloinkin kilpailutettavasta yksittäisestä hankinnasta. Hankintayksikön tulee asettaa alustavien tarjousten antamiselle määräaika, jonka on oltava

vähintään 15 päivää lyhennetyn hankintailmoituksen lähettämispäivää seuraavasta päivästä.

(3 mom. kuten HE)

20 ja 21 §
(Kuten HE)

4 luku

Erinäiset säännökset

22 §
(Kuten HE)

23 §

Jälki-ilmoitus ja selvitykset EU-kynnysarvon ylittävistä dynaamisen hankintajärjestelmän avulla tehdyistä hankinnoista ja sähköisestä huutokaupasta

Hankintayksikön on toimitettava julkaistavaksi EU-kynnysarvon ylittävistä hankinnoista *hankintalainsäädännössä* tarkoitetut jälki-ilmoitukset dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuvan hankintamenettelyn ja sähköisen huutokaupan tuloksista (*poist.*). Ilmoitukset tulee

toimittaa viimeistään 48 päivän kuluttua kunkin erillisen hankintasopimuksen tekemisestä. Hankintayksikkö voi kuitenkin toimittaa jälki-ilmoitukset dynaamisen hankintajärjestelmän tuloksista yhteen koottuina vuosineljänneksittäin. Tällöin kyseiset ilmoitukset voidaan lähettää samalla kertaa viimeistään 48 päivän kuluttua kunkin vuosineljänneksen päättymisestä. Hankintayksikön on laadittava dynaamisen hankintajärjestelmän perustamisesta kirjallinen selvitys, josta on ilmentävä *hankintalainsäädännössä* säädetty tiedot. Selvitys on toimitettava Euroopan unionin komissiolle *hankintalainsäädännössä* säädetyn mukaisesti.

24 §

Muutoksenhaku ja seuraamukset

Hankintaoikaisuun, muutoksenhakuun ja seuraamuksiin tämän lain soveltamisalaan kuuluvissa hankinnoissa sovelletaan hankintalain 10 ja 11 lukua ja vastaavasti erityisalojen hankintalain 7 ja 8 lukua.

25 §
(Kuten HE)

2.

Laki

julkisista hankinnoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan julkisista hankinnoista annetun lain (348/2007) 5 §:n 17 ja 18 kohta, 109 §:n 1 kohta, sellaisena kuin niistä on 109 §:n 1 kohta laissa 321/2010,

muutetaan 1 §:n 1 momentti, 24 §:n 1 momentti, 65 §:n 2 momentti, 78 §, 87 §:n 2 momentti, 96 §:n 3 momentti ja 98 §:n 3 momentin 4 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 78 §, 87 §:n 2 momentti, 96 §:n 3 momentti ja 98 §:n 3 momentin 4 kohta laissa 321/2010, sekä

lisätään 77 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 321/2010, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, ja lakiin uusi 73 a § seuraavasti:

1, 24, 65 ja 73 a §
(Kuten HE)

77 § (Uusi)

Odotusaika

 EU-kynnysarvon ylittävissä dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuvissa hankinnoissa 1 momentissa tarkoitettu odotusaika on 10 päivää. (Uusi)

 78 ja 87 §
 (Kuten HE)

96 § (Uusi)

Tehottomuusseuraamus

 Jos hankintayksikkö on tehnyt puitejärjestelyyn tai dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuvassa kilpailuttamisessa hankintasopimuksen 78 §:n nojalla käyttämättä odotusaikaa ja jos kilpailuttamisessa on menetelty 32 §:n 2 tai 3 momentin tai sähköisestä huutokaupasta ja dynaamisesta hankintajärjestelmästä annetun lain 3 luvun 19 tai 20 §:n vastaisesti siten, että virhe on vaikuttanut muutoksenhakijan mahdollisuuksiin saada hankintasopimus, markkinaoikeus voi todeta hankintasopimuksen tehottomaksi.

98 § (Uusi)

Seuraamusmaksu ja sopimuskauden lyhentäminen

 Markkinaoikeus voi määrätä hankintayksikön maksamaan valtiolle seuraamusmaksun tai lyhentää hankintasopimuksen sopimuskauden päättymään määräämänsä ajan kuluttua, kun on kyse tämän lain liitteen B mukaisesta palveluhankinnasta, jonka arvo ylittää 16 §:ssä tarkoitettua EU-kynnysarvon, jos hankintayksikkö on tehnyt:

 4) puitejärjestelyyn perustuvassa kilpailuttamisessa hankintasopimuksen 78 §:n nojalla noudattamatta odotusaikaa ja jos kilpailuttamisessa on menetelty 32 §:n 2 tai 3 momentin tai sähköisestä huutokaupasta ja dynaamisesta hankintajärjestelmästä annetun lain 3 luvun 19 tai 20 §:n vastaisesti siten, että virhe on vaikuttanut muutoksenhakijan mahdollisuuksiin saada hankintasopimus.

 Voimaantulosäännös
 (Kuten HE)

4.

Laki

viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
 muutetaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 7 §:n 2 momentti ja 11 §:n 2 momentin 6 kohta seuraavasti:

7 §
 (Kuten HE)

11 §

Asianosaisen oikeus tiedonsaantiin

Asianosaisella, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei ole edellä 1 momentissa tarkoitettua oikeutta:

6) julkisessa hankinnassa toisen ehdokkaan tai tarjoajan liike- tai ammattisalaisuutta koskeviin tietoihin; *tieto tarjousten vertailussa käytystä hinnasta ja muusta tekijästä on kuitenkin aina annettava;*

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 24 päivänä helmikuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Jouko Skinnari /sd

vpj. Mauri Salo /kesk

jäs. Hannu Hoskonen /kesk

Harri Jaskari /kok

Anne Kalmari /kesk

Matti Kangas /vas

Toimi Kankaanniemi /kd

Miapetra Kumpula-Natri /sd

Jouko Laxell /kok

Eero Lehti /kok

Päivi Lipponen /sd

Sirpa Paatero /sd

Oras Tynkkynen /vihr

Ulla-Maj Wideroos /r.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuula Kulovesi.